

MONUMENTUL
 AN . 24 Cor.
 AN . 12 c
 AN . 2 c
 de Duminică
 AN 4 Cor. — Pen-
 sionăria și America
 10 Cor.
 și pentru Ro-
 și strălucitate pe
 m 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se ina-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

A cincea convorbire cu Björnson.

Björnson pleacă din Roma, la Paris. — Și acolo își va continua activitatea de apărător al celor oprimați. —
 Despre prigonirea românilor.

Răcoarea serei începe să se simtă pe Corso; lumea umple trotuarele, trăsurile urmează în șiruri neîntrerupte și în ora asta, când crepusculul pune pe cerul primele nuanțe viorii, Roma are un aspect de feerie. Dar scopul meu este altul, admirarea priveliștelor ce dă Roma: îmi trec prin mulțime și întru în gangul palatului în care stă Björnson.

La sgomotul soneriei, aceeaș blondă norvegiană îmi deschide, surizându-mi cu ochii albaștrii clar.

— *C'è signor Björnson.*

— *Si, si.*

Întru în salonul ce precede bioul poeziei. Mobilele lipsesc, fotoliurile stau în mijlocul camerei, covoarele nu se mai văd: o schimbare în mutare. O oglindă mare, acoperind jumătate de perete, reflectează tristețea acestei camere în dezordine.

— *Ecco!*

Tresar. Norvegiana îmi ridică portiera și lasă să trec în biou.

Prima impresie, într'o străfulgerare de gând, îmi este dureroasă: bioul, ca și salutul este despoiat de tablouri și mobile, lipsește ceva în el, lipsește mult chiar, dar tot camera dispăre; pe canapeaua ce stă tot la locul ei, poetul stă întins.

— *Maestro, buon giorno.*

— *Buon giorno, buon giorno.*

Și din poziția în care stă, cu un jurnal în mână, cu biletul meu de vizită înalta, Björnson se ridică drept în picioare și îmi întinde mâna foarte cordial.

Îmbrăcat într'un costum alb, cu părul său dat pe spate, maestrul pare mult mai tânăr, mult mai impunător.

— Am venit, maestre, să vă aduc salutul meu, înainte de plecarea D-Voastră din Roma.

— A! Știi că plec?

— Da, maestre, știu că mâne la 8 ore dimineața, părăsiți Roma.

— Cum de ști lucrul acesta?

— Am venit în două rânduri să vă caut, dar nu erați în casă; ultima oară am fost prietenii, și mi-s'a spus că mâne plecați.

— Da, plec. Îmi pare rău că nu m'ai vădit. Șezi, te rog.

Maistrul îmi trage el singur un fotollu, și se întinde din nou pe canapea.

Această atențiune a marelui poet, m'a mișcat: el însuși, marele Björnson, bătrânul filosof și cugetător, îmi dă scaunul.

— Plec mâne la Paris. Știi poate, că la Paris am o fată a mea, care conduce un jurnal »*La feuille umoristique*«, și înainte de a ajunge în Norvegia, vreau să o văd.

— Veți sta mult la Paris?

— Nu; voi sta numai 14 zile, apoi voi pleca în Copenhaga și de acolo mai departe. O, ce călătorie lungă, și obositoare și costisitoare. Pentru mine, nu mă tem, dar pentru nevasta mea mă tem. Eu sunt încă vigouros.

Și bătrânul râde, mulțumit de sănătate și vigoarea ce și-o simte circulând în vine.

— Plecați tomăi acum din Roma, când vremea este așa de frumoasă.

Și cu un gest, îi arată cerul de un albastru catifelat ce se vede prin cele două ferestre largi.

— O, da, timpul este foarte frumos, dar pentru mine este prea cald; creierul meu nu poate lucra în aerul acesta.

— Lucrați, maestre, tot la chestiunile ce privesc pe cei asupriți?

— Da, și la acelea și la o lucrare a mea personală.

— Literatură?

— Da; dar nu pot să-ți spui despre ce lucrez.

Se face pauză. Poietul mă privește surizând, și în ochii lui și în surisul acela blând se citește atâta bunăvoință, atâta dulceață, cu care maestrul caută să scuzeze refuzul său de a-mi spune despre ce scrie.

— Dar este lucru de necrezut, în Ungaria lucrurile merg tot așa de rău ca mai înainte.

— Poate că merg și mai rău.

— Oh, oamenii ceia, ungurii, își scriu singuri sentință de ură a întregii lumi civilizate. Spune-mi, au mai condamnat români?

— Maestre, când este vorba de condamnări, lucrul acesta se întâmplă aproape în fie care zi.

— Este de necrezut, doamne, doamne. Când or să sfârșească?

— Cins știe! Iată, acum »Tribuna« din Arad are trei procese de pressă în perspectivă, și redactorul său responsabil... Se va

desbate apoi curând în Arad precesul deputaților Oncu și încă alți trei, împrocesuați pentru organizarea partidului român.

— Cum îl cheamă pe redactor?

— Sever Bocu... Redactorul său responsabil, este chemat să răspundă la trei învinuiri de procese ce i-s'a intentat.

— Bietul om, bieții români! Și sigur că vor fi condamnați, căci știu eu prea bine, cum se face justiția în Ungaria, mai ales în cece privește aceste lucruri. Oh, justiția, justiția, această vorbă, în numele căreia se comit atâtea greșeli, în Ungaria nu există. Căci cum poate fi numită justiție cece fac ungurii, când într'o țară statul nu este pentru toți cetățenii? Nu mai sunt vremurile antice romane, când cetățenii erau pentru stat.

Poetul vorbește rar și respicat. Cuvintele lui cad cu greutatea adevărului, spus de omul acesta care știe, care gândește, care vorbește ca o sentință evanghelică.

— S'au făcut și se fac meru, proverbiali în lumea civilizată. Și dacă ceva ce se lățește tot mai mult în jurul lor nu a ajuns încă la culme, te asigur că nu va trece prea mult și va ajunge. Austria ști d-ta ce gândește de ei? Știi d-ta ce gândesc cei din jurul lui »Gross-Oesterreich«? Numai bine nu gândesc și nu așteaptă decât momentul oportun, ca să spuie în gura mare cine sunt ungurii și ce linie de conduită trebuie să fie încontra lor. Și ști d-ta, că de aceeași părere cu »Gross-Oesterreich« este unul din cele mai înalte personaje din Austria?

Poetul se oprește din vorbă și mă privește surizând, apoi se ridică de pe canapea, vine alături de mine și-mi vorbește cu prietinie și bunăvoință, punându-și mâna lui pe brațul meu.

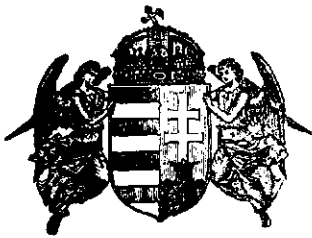
— Francezii nu cunosc încă pe unguri și cece fac ei, e pentru că nu se ocupă de aceste lucruri și pentru că ungurii linguesc foarte mult pe francezi. Dar englezii au început să se ocupe de cece se petrec în Ungaria și chiar eu, *volu scrie în marele ziar »Times«.*

— Așadar, maestre, nu veți uita de cei asupriți.

— O nu, te asigur. *Volu scrie ori de*

Neumann M.

stabiliment de haine bărbătești, copii și fete.

furnisorul curții ces. reg. în Arad.

Mare asortiment în
haine gata de prima calitate.

Stabiliment deosebit pentru comande făcute după măsură.

câteori va fi nevoie, căci eu nu scriu ca să scriu, ci când văd injustițiile.

O altă pauză. Pe ferestrele deschise, întră șgomotul stradei, un murmur înfundat de voci, de lume adunată, de trăsuri ce trec în trapul domol al cailor.

— Acum părăsesc Roma, mă duc în țara mea, unde am o familie număroasă, un fiu însurat și proprietățile mele.

— Și nu vă pare rău că lăsați Roma?

— O, foarte, foarte rău. Este așa de frumoasă, așa de bine să stai aici, dar nu pot suportă clima prea caldă.

Apoi vorbim de alte lucruri. Maestrul îmi spune că nu-i plac francezii cari sunt prea superficiali, dar că-i plac italienii. Eu îi dau relații despre români, îi spun despre caracterul bun și blând al românului, despre vigoarea sa de muncă, despre sufletul lui prietinos. Poetul mă ascultă cu atențiune.

Apoi mă întreabă de clima țării, de producțiile solului și dacă cresc la noi portocalii.

Când i-am spus că portocalele ne vin din Grecia mi-a răspuns:

— Cum, grecii cultivă portocalii? Eu credeam că ei cultivă numai crimele ce le comit în Macedonia.

Spiritul făcut de Björnson mă face să râd; el însuși râde bucuros.

Îl privesc: ochii lui albaștrii privesc binevoitori și pătrunzători, de sub sprâncenele stufoase și albe ce-i ies d'asupra ochelariilor. Fața roză, rasă, este tăiată de o gură de bunătate, iar nasul puternic, aquilin, dă feței lui o expresie de forță, de energie, pe când părul alb, îi încadrează capul ca o coamă de leu.

Îmi spune că a primit o mulțime de cărți postale din partea românilor, cu figuri și piesagii, și mi repetă că românul este un tip frumos și asemănător cu italianul.

Cerul a luat o culoare mai închisă, în biroul gol, din care mobilele și cărțile poeziei au fost luate, umbrele încep să pătrundă. Mă ridic și-l salut.

— Din partea românilor, din partea »Tribunei«, din partea mea, vă rog maestre să primiți un sincer salut și expresia de infinită recunoștință ce v'o păstrăm.

— Grazie, grazie.

— Vă urez călătorie bună și vă rog să nu ne uitați.

— Grazie. *Na, nu vă voi uita nici odată. Iar eu, la rândul meu, te rog să prezinți țării dtale, și tuturor românilor, salutul meu.*

O clipă, în ușe, ne oprim amândoi. Îl privesc încă odată, îi admir statura naltă și voinică și strângându-i din nou mâna ce mi-o întinde, ies.

— *Buon viaggio, maestro.*

— *Grazie, grazie! Addio!*

Roma, Joi, 21 Maiu 1908 st. n.

Pomplu Robescu.

La situație. Revolta artificială aranjată din pricina pactului încheiat la Viena în privința soldei ofițerilor, s'a mulcomit. Herolzii kossuthiști azi se dau de plainici vazali lui Wekerle și Apponyi. De dragul decorului s'au urmat capacitări în ședința de Sâmbătă a partidului independist. Apponyi cu un glas mistic a amintit de sănătatea sdruncinată a M. Sale. Asta a impresionat. Wekerle însă, mai cinic și rafinat, a jucat pe naivul, care se miră cum de tocmai campionii partidului, cari aprobașeră anticipativ intențiunile lui în privința soldei, se arată mai dârji în revolta lor pentru »rușinoasa capitulare națională.«

Dar așa sunt politicianii sistemului putred de azi, își dau bobârnac, se dojenesc, în vreme ce râd perversi cu ochii — de țara, care privește năucă și uimită de atâtea artificii...

Nouă ni-se pare însă, că nu mai e mult până, — ba poate chiar s'a trecut peste aceea pantă de degenerare a moravurilor,

unde stăpânește escrocheria și maniera mahalagiu.

Din Camera. Budgetul ministrului de la vezi a trecut cu mult mai neted de cum se credea o clipă, după zarva patriotică înscenată neri de cărcotași kossuthiști. În ședința de Camera a votat deja și în amănunte acest budget, ba s'a trecut și la budgetul ministrului finanțe, care se discută azi în amănunte. Au discuțiile budgetare se desfășură repede în sfârșit.

Pe mâne se așteaptă senzaționala mult bitata vorbire a conțelul Andrássy, care răspundând interpeleției lui Mezőfi va spune termeni de prezinare a reformei electorale și se va referi și în privința principiilor de cari s'a călăuzit alcătuirea reformei.

O să vedem întrucât nu vom fi în drept, data asta să persiflăm îngăimările ministrului.

Aehrenthal și Schönath rămân. M. a primit cu bucurie aranjarea lefurilor ofițerilor dela armata comună. Exponenții săi în aceste chestiune au fost Aehrenthal și Schönath, care au ajuns prin forțarea chestiunii și rezistența gară într'o delicată complicație poliitică.

N'au reușit adică să treacă proiectul de ura a soldei în chipul contemplant la început și p lins de lumea politică și cercurile militare su ritoare din Austria, căci solda nu se socotește cătă din 1 Ianuarie 1908, ci numai din 1 Octovrie 1908. În consecință cei doi ministri și dat dimisia, s'au prezentat în prea înaltă audiență Monitorul ofițerilor de azi aduce acum două m grafuri ale M. Sale regelui, din cari reiese că Sa e prea mulțumit cu ostenețele prestate de doi ministri și cu punctele învoielii încheiate ultimul consiliu la Viena. Își exprimă dorința, ministrii să stăruie și pe mai departe în ofi lor și să sprijinească în viitor cu același devotment toate interesele mari ale monarhiei. Celăl autograf e adresat lui Wekerle și e însoțit de o pia autografului adresat lui Aehrenthal. Chestiunea ce a răscolit atâtea palimi, discuții și artificii astfel primește de încheiere un acord mulcom.

Nunciul vienez și ambasadorul dela V tican. E proaspătă încă amintirea edloaselor c stiani Wahrmond și Feilbogen. Ziarul vien »Mittags Zeitung« pe baza unor informații primele din cercuri ce stau aproape de Vatic scrie, că Curia papală l-a trimis un comunc ministerului de externe austro-ungar, în care desaproabă conduita diplomatică urmată de p cipele Grantto di Belmonte în cazul Wahrmond.

FOIȚĂ ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

O societate culturală germană.

De Horia Petra-Petrescu.

II.

Activitatea societății »Dürerbund« se va putea recunoaște mai bine din cele ce vor urma în rândurile acestea. Ar fi mult mai ușor să enumerăm toate publicațiile de până acum ale societății, ca cetitorii să se minuneze de materialul bogat și să treacă mai departe zicându-și: »Ei da, o societate germană, care se pricepe. Mai are și bani, pe lângă mințile luminate ale conducătorilor ei, și și ajunge scopul. Noi, săracii de noi, nu suntem în stare să facem așa ceva.«

Păreră noastră e greșită. Nu sunt numai banii, cari au ridicat societatea. După cum veți vedea din unele idei, cari au însoțit și au prins rădăcină în mijlocul membrilor »Dürerbund«-ului, aceste idei au tot atâtea îndreptățire să fie transplantate și la alte neamuri, căci sunt bune și ideea bună e favorabilă la dezvoltarea oricărui neam.

Conducătorii societății germane »D.« sunt oamenii faptelor. Ei sunt pătrunși de însemnătatea propagandei cinștite în serviciul frumosului și a tot ce e bun. Ei știu că, decât o carte voluminoasă, plină de teorii abstracte, prinde mai bine în mijlocul poporului o cărțuie de câteva pagini. Dar paginile acelea vor trebui să fie scrise cât se poate mai bine, mai pe înțelesul tuturor aceluia, cari fiămânezesc după frumos. Ei vreau

să dea mână de ajutor tinerilor și bărbaiilor și bătrânilor, cari întind mâna după o creangă verde cari lănesc după o carte bună, după o muzică frumoasă, după o iconă, care să le aducă sărbătoare în suflet.

Și și-a spus Avenarius și soții săi: Să începem cu copiii cei mici, căci de aici se pornește temella neamului. Ei sunt viitorul nostru, ostașii de mâne ai noștri.

Judecând astfel au scos la lumina zilei o broșură de 24 de pagini. »Heb'mich auf!« e titlul broșurei. »Ridică-mă!« ca să o poți cumpăra ori care băiețel de școală, i-au dat un preț de nimic: 5 Pfenici — 6 bani. Broșura aceasta se împarte elevilor când ies din școlile populare și e merinde pentru mai târziu. În anul prim (1907) s'au împărșit în toate cătunele din Germania 100,000 de broșurele de astea.

La noi încă nu s'a gândit nimenea la editarea unei astfel de broșuri. Pedagogii germani și au zis: Băiatul iese din școală. Va intra mâne poimâne într'o fabrică sau la o meserie. Ca să nu uite ce a învățat la școală va trebui să ne îngrijim de el. Dar cum? Să-l scutim de influința cărților rele. Va veni și pe la dânsul samsarul cu ghlozdanul plin de romane în fascicole. Va avea puterea să reziste? Să-l dăm mână de ajutor. Și au scris în »Heb'mich auf!« articolul: »O mică socoteală«. Ascultați ce povestesc cu elevul leșt din școala populară:

»De multe ori se vând pe la ușile voastre cărți cu titluri și chipuri îngrozitoare, fascicola »numal« cu 10 pfenici. Când e să fie mai »frumos«, se sfârșește numărul; peste opt zile vine negustorul cu tascuța neagră din nou și-ți vinde lară, »nu-

mă« pentru 10 pfenici, numărul, care urmează. De obicei sunt peste 50 de numeri de acest fel foarte des însă chiar mai mulți decât 100. Să ținem socoteală cât te costă:

de 50 de ori 10 pf. = 500 pf. = 5 mărci sau

de 100 de ori 10 pf. = 1000 pf. = 10 m. (12 c.)

Ba câte odată mai mult chiar! Citește acum ce-ți poți cumpăra pentru banii ăștia! Cărți cu povești: poveștile lui Grimm și ale lui Bechstein și alte povestiri: Michael Kohlhaas de Kleist (cu mează o serie întregă de alte cărți ieftine și bune de Schiller, de Goethe, de Uhland, de Grillparzer, etc.).

»Astea s 21 de cărți, cari au tot atâtea preț de le cumperi, adică 5 mărci, dar fiecare din ele de o sută de ori mai bună decât poveștile ale înfloritoare, pe cari le poți cumpăra în număr de 10 pf. și cari costă, de cele mai multe ori mai mult de 5 mărci! Și te întrebăm acum: n'ar fi un prostovan, (Schafkopf) dacă a-i lăsa să te înșele rând pe rând cu cele 5 mărci ca să cumperi »romanul«, care zice că este pentru »popor?«

Va ceti băiatul rândurile astea, va face socoteala din nou și va ajunge la acelaș rezultat: oamenii aceștia au dreptate. Ia să încerc să citesc ceva mai bun.

Că vor fi și alții, cari nu vor asculta sfaturile și se vor adânci în mocirla sufletească a cutărui căpitan de bandiți sau a cutărei Dulcinea mesaline — evident. Dar nu va scădea procentul lor simțitor, cu timpul? Nu va răsuna în zeci și zeci de suflete acest memento din broșură?

Bine. Elevul vrea să se emancipeze de sub tutela samsarului, care-i aruncă pe Rinaldo-Rinaldo

rea bisericii. Numele preoților cari s'au peron-dat etc.

Descrierea progăzii (cintirumul) cu crucile, stăpili, cu pomi și cu celelalte podoabe înclinate de poporațiune în amintirea iubiților răposați.

Descrierea casei parohiale, a casei comunale și a altor zidiri publice.

Descrierea grădinilor, mărima și felul de cultură al lor. Să se pună pond deosebit pe cultura poamelor și a solurilor de poame; descrierea școalei de pomi etc.

Să se descrie hotarul comunei peste tot, cu mărima lui de odinioară și de acum; apoi să se facă descrierea agrilor, livezilor, (fânațe), viilor, pășunilor, pădurilor și a pământului neproductiv. Unele întrebuințate la lucrarea pământului, odinioară și acum, plantele ce se cultivă și plantele a căror cultură nu este cunoscută, dar ar fi potrivite a se cultivă. Cât e roada aproximativă anuală, câtă se întrebuințează de locuitori și câtă se pune în vânzare.

Descrierea vitelor și a altor animale. Solul, prețul și numărul lor. Aici să se arete anume, ce s'a făcut pentru îmbunătățirea rasei și ce ar fi de făcut și cu ce mijloace pentru viitor.

Descrierea așezămintelor din comună, cum și a tot ce de interes este.

Ca îndreptar la descrierea monografiilor recomandăm monografia comunei Orîat de R. Simu, a comunei Gurarului de I. Muntean și a comunei Răhău de N. Cărpeneșan.

Lucrările adresate »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibliu« să se trimită până la 25 Decembrie n. 1908. Ele să se însoțească de un plic (cuvertă) închis, cuprinzând un biliet cu numele autorului, iar pe plic să se scrie titlul lucrării.

Reuniunea se va îngriji, ca lucrările aflate bune și premiate să fie tipărite.

Sibliu, 20 Maiu 1908.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibliu«.

Pant. Lucașa
prez.

Vic. Tordăștanu
secretar.

Din viața lui François Copée.

Ioachim Eduard François Copée s'a născut la Paris în anul 1842. Tatăl său a fost funcționar în ministerul de război. Tinerul Copée fiind slab de construcție nu a putut absolva nici 8 clase gimnaziale. Înclinarea spre poezie s'a observat încă de timpuriu la Copée, dar primele sale versuri le-a aruncat în foc, deoarece, pe atunci nu

intr'adevăr din strălucirea asta, deși vorbesc mulți despre ea. Căci mulți merg ca orbii și nu văd, cum chiamă primăvara vieța în toți boboci și cum umple lumea întreagă cu bogăția ei de flori și de cântece, sau cum dă vara pământului roade, ca să le poarte cu puterea lor, sau cum le au-rește toamna și cum le preface iarna în culoare argintie. Ochii lor sunt prea slabi, ca să vadă, cum vorbește flecare clipită dintr'un an și flecare ceas al zilei și al nopții o limbă deosebită și cum își are flecare framsețea ei. Deschideți ochii, deci!

Nu cred să fie o inimă impresionabilă de copil, care să nu se cutremure la cuvintele astea, dacă le citește sau le aude în culoarea lor ade-vărată.

Din cele 100,000 de broșuri răspândite într'un an, câte vor fi ajuns pe pământ bun, roditor!

Câte vor fi servit la formarea unor biblioteci, cari pot concura în ce privește dragostea, cu care au fost adunate, cu biblioteca ori-cărui bibliofil bogat!

Poate că am apucat în ton prea patetic.

Nu strică. Avem lipsă de ei. O înșirare monotonă de date nu ar fi servit la nimic. Să o facă acela, cari cred că-și ajung scopul astfel...

Intr'un număr viitor voi arăta — treptat — cum societatea »Dürerbund« a crescut și crește mai departe gustul publicului german.

Lipsca, Mai 1908.

s'a prea încrezut în talentul său poetic. A apărut înaintea publicului la anul 1866 cu versuri fin ciselate dar puțin cam reci apărute în revista »Parnasse contemporain« al cărei colaborator era. Gustul timpului de pe atunci l'a favorizat pe Copée și prietenii săi iau interesul publicarea poeziilor sale în cele mai de seamă reviste de pe atunci. În anul 1867 a câștigat și premiu cu poezia »Hymn al păcii«, dar cu toate acestea numele lui nu era cunoscut în cercuri mai largi. Norocul l'a favorizat și acum, căci dsoara Agar artistă la »Odeon« din Paris într'o seară la o reprezentație l'a declamat poeziile și prin aceasta Copée a devenit popular și cunoscut până și de cele mai de jos pături ale poporului. Această artistă genială și fermecătoare l'a îndemnat a scrie chiar și drame. La Odeon (teatru dramatic) în Paris s'a predat pentru prima dată în 14 Ianuarie 1869 comedia în versuri »Passant«, pe care a aplaudat o șgomotos publicul prezent. Încă în anul acesta a apărut un nou volum »Poemes modernes« fiind premiat de Academia franceză cu coroana de lauri »Lambert«.

În cariera sa a fost părtaș de toate acelea onoruri pe care o republică le poate da unui fiu al său. În anul 1884 a fost ales membru al academiilor franceze.

Din străinătate.

Prezidentul Republicii Franceze la Londra. Din Paris se anunță, că prezidentul Fallières însoțit de ministrul de externe Pichon a plecat ieri dimineață la Londra, ca să viziteze pe regele Eduard Ieri după amiazi prezidentul a sosit la Dover unde a fost salutat de prințul Alfred de Conunghth.

De aci Fallières a pornit spre Londra, unde au fost întâmpinat de însuși regele Eduard, și de prințul de Wales. Aseară s'a dat un prânz de gală în onoarea prezidentului iar azi va cerea dimpreună cu regele Eduard expoziția anglo-franceză. Fallières va rămâne până Vineri în Anglia. La primirea prezidentului Republicii Franceze au sosit în Dover 50 de vase de războiu engleze cea mai mare flotă ce o stat vie odată sub conducerea unui comandant. Comandantul flotei a fost admiralul Lord Charles Beresford. Seara toate vasele de războiu engleze și franceze cari se aflau în Dover au fost iluminate. Presa engleză, în genere, scrie în ton foarte amical despre vizita prezidentului Fallières în care vede din nou întărită prietenia anglo franceză.

Sultanul decorat. Baronul Marschall ambasadorul Germaniei la Constantinopol în audiența ce a avut o Vineri — după selamic — a predat Sultanului Abdul Hamid insigniile ordinului Sf. Hubert. Prin aceasta locțiitorul regelui Bavariei își exprimă mulțumirile sale pentru primirea atât de cordială de care s'a împărtășit princessa Gizzella a Bavariei și fii săi din partea sultanului.

Expulzarea unui maior sârb din Muntenegru. Damian Damianovici, maior în retragere în armata sârbă, a fost alaltăieri expulzat de aci deoarece a scris niște dări de seamă false în sens ostil Muntenegrului și contra casei domnitoare. Dânsul venise să asiste la procesul bombelor.

Procesul Harden se judecă din nou. Curtea supremă a imperiului a dat deciziunea sa asupra revizuirii procesului Harden conform cu propunerea procurorului imperiului: Sentința primei instanțe din Berlin este anulată, iar afacerea este trimisă la prima instanță. Intre motivele curții se pune și aceasta că hotărârea a trebuit să fie anulată, deoarece martorul Geritz, maestru al Curții a fost interogat fără să fie pus să depue jurământ.

Indepărtarea mitropolitului din Serres pentru propagandă grecească. Poarta a cerut din nou patriarhatului depărtarea mitropolitului din Serres din cauza fundării asociațiunii de propagandă grecească.

Călătoria familiei imperiale ruse la Reval. Se asigură în isvor demn de crezut că am-

bele împărătese și principele moștenitor precum și ministrul Iswolsky vor însoți pe țar în călătoria sa la Reval unde va avea loc întrevădere sa cu regele și regina Angliei.

Izvolkskj la Berlin. Ministrul de externe Rusiei va face în vara aceasta o călătorie mare în străinătate, vizitând cu acest prilej și capitala Germaniei, Berlinul.

Situația în Rusia. Se svonește în cercurile politice dela Petersburg, că marelui duce Vladimir i-s'a îmblat postul de guvernor general al Moscvel, dar marele duce încă nu s'ar fi rotit pentru ocuparea acestui post. Guvernorul actual generalul Hørseiman a fost concediat de curând pe două luni, însă nu pentru număroasele abuzuri de putere, despre cari a fost vorba și în ședințele Dumei, ci din pricina unui schimb de cuvinte aspre cu marele duce Nicolae Nicolae vici. Generalul l'a spus adică marelui duce că nu se amestece în chestiuni militare, la cari se pricepe de loc.

Tribunalul militar a sfârșit închizitorul celor 11 membri ai socialiștilor revoluționari. Pentru atentatele săvârșite de acest complot, 3 au fost condamnați la moarte prin ștreang, patru înși la muncă silnică pe viață, 3 au fost transportați în coloniile din Siberia, iar unul a sosit.

Deputații Belgiei. Camera belgiană are 166 membri aleși. Tot la patru ani expiră câte 83 mandate, astfel că numărul complet al membrilor trebuie întregit prin alegeri parțiale. Eri s'a întâmplat completarea asta parțială a deputaților din Camera Guvernul e catolic conservativist și până eri a avut o majoritate de abia 12 mandate, care cu greu va fi de menținut față de agitația socialiștilor și liberalilor. De cursul a fost liniștit în întreagă țară, mai la St. Nicolaus au fost mici tulburări. La Mons senatorul Hubert, ministru de comerț și industrie a ramas în minoritate.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 26 Maiu n. 1908.

— Chestiuni croate. Luni s'a ținut în palatul guvernului o conferință prezidiată de banul Rauch. Conferința s'a continuat și azi, luând parte mai mulți comiți comitatensi. Se spune că s'ar fi hotărât amovrea din post a mai multor oficianți de stat. La mai multe gări din apropierea Zagrebului s'au pornit cercetări disciplinare împotriva împiegaților dela tren, învinuiți cu călcarea jurământului oficios.

Universitatea până azi numără abia 2 ascultători, cari s'au înscris deja în ziua întâiu a termenului, rămânând până acum izolați. Poliția a judecat pe unul dintre conducătorii grevelor studentești, pe Uletici, 12 zile arest polițial.

— Părechea regală spaniolă în Viena. Părechea spaniolă regală va pleca în 16 August n. la Viena, trecând prin Paris și Londra. Părechea regală va sosi în capitala Habsburgilor pe 20 August, ca să salute pe Majestatea Sa de incidentul jubileului de 60 de ani de domnie.

— Un învățător »patriot«. Zlarele din Oradea mare incarcă de laude pe învățătorul Petru Șirag din Topa de jos, care în școală pune copii să cânte Hymnusul, iar mulțumind »Nagyvárad« pentru laudele ce l'a adus, scrie »In Ungaria școala nu poate fi decât ungurească iar în școală deși limba maternă este cea română, ca învățător sunt ungar...«

Zlarele ungurești recomandă cu căldură autorităților superioare pe acest »patriot«. Și noi

Titoni a adus elogii operei luminate a comisiunii regale a institutului și a salutată pe celelalte state a căror prezență este un gâgiiu de armonie universală. Senatorul Faina, delegat italian, a salutată pe oamenii eminenti adunați aici din toate părțile lumii promotorii ai păcii economice în largul câmp al producției agrare.

A încheiat urând ca grație inițiativelor generoase a regelui sentimentul de solidaritate umană să devie mai viu printre popoare.

Carvalho, vorbind în numele delegațiilor străine, a adus elogii inițiativelor regale care este prețioasă și apreciată, precum probează numărul delegațiilor prezente. A urât regelui să poată a-și vedea opera sa încoronată de succesul cel mai de-a-vârșit.

— Jubileul lui Tolstoi în Anglia. Din Londra se telegrafiază, că în butul protestărilor lui Tolstoi în contra oricărei serbări aranjate din prilejul jubileului său de 80 de ani, totuși Anglia întreagă va serbători pe marele filosof dela Jasnaja-Pollana. În Londra s'a și format o comisiune, care are o mulțime de scriitori și artiști ca membri. Comisiunea va redacta o adresă de felicitare, care va fi subscrisă de toți administratorii operelor lui Tolstoi.

Tot această comisiune va desfăcea toate scrierile lui Tolstoi într-o ediție etină populară.

— Lista civilă a împăratului Germaniei. În mai multe rânduri a fost desmințită vestea, că lista civilă a împăratului Germaniei va fi ridicată. Acum însă vestea aceasta se confirmă. Ridicarea se motivează, prin aceea, că tratul s'a mai scumpit și aceasta se simte și în casa împăratului. Plusul se va folosi și pentru îmbunătățirea lefii funcționarilor dela curte față de cari parlamentul n'a fost cu considerare cu ocaziunea ultimei regulări a salariilor. Pentru acest scop se vor folosi 750.000 de mărci, iar suma totală ridicării nu va întrece cifra de 1¼ milion de mărci așa că lista civilă va forța peste tot suma de 17 mil. mărci.

— Mulțumită publică. La petrecerea meserișilor români din Arad, aranjată a doua zi de Paști, au binevoit a suprasolvi următorii marinimoși domni:

P. S. Sa Ioan I. Papp episcop, Alex. Mocsonyi, mare proprietar, Birchiș; dr. Stefan C. Pop, deputat dietal câte 10 coroane, dr. Nicolae Oncu, deputat dietal, Vasile Goldiș, deputat dietal, câte 5 cor., dr. I. Ispravnic și frații Burza câte 4 cor., Iuliu Herbay 3 cor., dr. Ilie Precupaș adv., Ioan Russu-Șirlanu, red. Sever Bocu, red., dr. Petru Pipos prof., Cornel Lizar preot, George Popovici ref., Petru Truța adv., dr. Aurel Demian medic, Traian Vățian prof., George Nichin admin., Vasile Beleş ppop, George Purcariu, Vas. Pap, dr. Teodor Botiș prof., câte 2 cor.; V. Popovici, Maxim Vulcu, Petru Bărsan comerciant, câte 1 cor., Iacob Cărătuș, Sava Crucean, câte 60 bani (fileri), George Codrean, sergent-major, și M. Miloș câte 40 bani; George Iovin sergent-major, Aron Irinca, sergent-major, Savu Stan, sergent-major, N. Tomi, N. N. câte 20 bani. Primescă marinimoșii domni și pe această cale sincerile noastre mulțumiri. *Comitetul aranjator.*

— Circul Schmidt continuă în fiecare seară să atragă publicul din Arad. Programul fiecărei seri este variat și cei doi atleți ruși atrag în deosebi.

— Leacul tuberculosei descoperit de naturalistul »Dinșoreanu« se trimite cu posta după primirea costului de 30 lei. Podul Vadului, prin Câmpina (România).

— Fața fragedă și mâna albă este de cea mai mare importanță pentru frumusețea femeilor. Astăzi fiecare damă folosește numai cremă Marta și săpun Marta, fiindcă numai aceste s'au adeverit ca adevărat bune în contra pișturilor, petelor de ficat, coșuri, miteseri, roșeața mânilor și feții și mânilor frăgezime și culoare albă ca zăpada prețul unui borcan cremă Marta costă 1 cor. o bucată săpun 70 fil. Se poate comanda la singurul preparator: Tómay Imre și Wachsmann Jenő, droguerie și parfumerie în Szabadka.

Din Cameră.

— Ședința dela 26 Maiu. —

— Prin telefon. —

La ordinea zilei bugetul ministrului de finanțe.

Vorbește Dobroszlav criticând sistemul de dare.

Răspunde Wekerle, promițând îmbunătățirea sistemului.

Bozóky se ocupă de chestiunea mărcilor.

Mai vorbește Abrahám Dezső și Éber Antal.

Răspunde Wekerle apărând proiectul, care se și votează.

Preș. Justh anunță că urgența decretată în sensul reformei transitorice a regulamentului intern — nu mai e valabilă și că de azi încolo ședințele Camerei vor intra în normele vechi estinzându-se între orele 10—2.

La sfârșit Wekerle prezintă mai multe proiecte.

Ședința se termină deja la orele 12.

Mâne va răspunde Andrassy interpelației lui Mezöfi în chestiunea reformei electorale.

Ultime informațiuni.

Desvălirea statuei lui Vasile Lascar. *București, 24 Maiu.* (Dela corespondentul nostru particular). Azi Duminecă, la ora 12 a avut loc în piața din str. Teilor, solemnitatea desvălirii statuei neuitatului bărbat de stat al României *Vasile Lascar*, acărui moarte prematură, în vremuri când tocmai se simțea nevoe de bărbați luminați, pătrunși de binele obștesc, a lăsat un mare gol în rândurile conducătorilor țării românești.

Serviciul divin a fost oficiat de P. S. Sa Arhierul Sofronie Vulpescu, înconjurat de numărös cler în prezența dlor ministrii Dimitrie Sturdza, Em. Costinescu, I. Brătianu, A. Carp, Toma Stelian, a dlor P. S. Aurelian, președintele Senatului și M. Pherekyde, președintele Camerei, Vintilă Brătianu, primarul Capitalei, Emil Petrescu, prefectul poliției, a comitetului de inițiativă, a număröși senatori și deputați și public din elita capitalei.

M. Sa Regele a fost represintat la solemnitate prin adjutantul regal, colonel Magheru, care a depus pe statue o frumoasă coroană de flori naturale din partea Suvranilor.

Primăria Capitalei a depus o mare coroană de flori naturale.

Au vorbit înălțător de suflete dl *Emil Costinescu*, ministru de finanțe și primarul *Vintilă Brătianu*.

Când a căzut cortina toată lumea s'a descoperit ca venerație plină de pios sentiment în fața bronzului neuitatului bărbat de stat.

BIBLIOGRAFIE.

Pomelnic pentru pomenirea viilor și morților, la liturgii și parastase, legat în pânză 50 fil., în hârtie 30 fil.

Se află de vânzare la »Tipografia diecezană« și la »Tribuna« în Arad.

În editura »Librăriei Școalelor«, C. Sfetea, București, str. Lipscani 96 a apărut și se află de vânzare:

1. »Haiducul«, Bucura Dumbrava, tradus de T. N. Prețul 2 lei.

2. »Poezii pentru copii«, culese și publicate de G. H. Prețul 1 leu 50 bani.

A apărut și află de vânzare la biroul »Universalei« A. I. Nițeanu, București, str. Negru Vodă 12—21, România.

1. Cerșelocrea dela Podul Artelor, tradusă de Ditrich Ioan Ricard. Prețul 25 bani.

Poșta Administrației.

Pavel Ivan, Vârșeș. Am primit 6 cor. ca abonament până la 1 Iulie 1908.

Poșta Redacției.

Ghiță. Mai trălești?

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 14 Maiu 1908.

INCHEEREA la 1 ORĂ:

Orde pe Oct. 1908 (100 kg.)	20.44 - 22.70
Secară pe Oct.	17.87 - 17.88
Ovăș pe Oct.	13.90 - 13.92
Cucuruz pe Mai 1908	13.14 - 13.16

INCHEEREA la 4 ORE:

Orde pe Mai	22.86 - 22.88
Secară pe Oct.	17.86 - 17.88
Ovăș pe Oct.	13.90 - 13.92
Cucuruz pe Maiu 1908	13.20 - 13.22

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul:

Grâu	
De Tisa	74 K. 22—23 K. 70 fil.
Din comitatul Albei	75 » —23 » 45 »
De Pesta	74 » 21—23 » 60 »
Bănățenesc	74 » 21—23 » 40 »
De Bacica	74 » 22—23 » 50 »
Săcară	» 20—20 » 30 »
Orzul de nutreț, cvalit. I.	» 13—13 » 80 »
» de cvalitatea II.	» 13—13 » 50 »
Ovăș de I.	» 14—15 » 20 »
» » II.	» 14—14 » 80 »
Cucuruz vechiu	» — » — »
» nou	» 13—13 » 35 »

Redactor responsabil provizor Sever Bocu.

Editor proprietar George Nichin.

„Wällischhof“

sanatoriu

aranjat după sistemul dr. Lahman, cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietetice, jumătate oră depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă.

Posta și telegraf: Maria Enzensdorf (bei Wien).

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului

Dr. Marius Sturza.

FRANZ JOSEF
APA PURGATIVA CEA MAI BUNA DIN
APELE PURGATIVE

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás măstru de monumente și pietre de ciment.

Fabricație proprie din marmoră, granit, saynit, labrador etc., din pietre de marmoră magazina se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-ut. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyzoben, Déva și Bánpatok.

Ministerul Financelor.

Direcțiunea Datoriei Publice și Pensiunilor
Datoria Publică.

Nr. 12672

2. Mai 1908.

Publicațiune.

A 38-a tragere la sorti a titlurilor de rentă 4% amortisabilă din 1889 împrumutul de lei 50,000.000 lei se va efectua în ziua de 215 Iunie 1908, la orele 10 a. m. în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în «Monitorul Oficial» Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri pentru o valoare nominală de Lei 441.500 în proporția următoare:

44 titluri de câte 5.000 Lei	220.000
177 » » » 1.000 »	177.000
89 » » » 100 »	44.500

310 titluri în valoare nominală de Lei 441.500

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Datoriei Publice și al Pensiunilor
I. Ionescu.

100 exemplare de corecțiuni (propise) pe hârtie calitatea cea mai bună 90 fileri porto pentru 100 exemplare 30 fil. pachet de 5 kg. (până la 600 bucăți, 72 fileri; dacă banii se trimit înainte; **legarea corecțiilor «Haladás»** (de înaintare) cu porto cu tot r cor. 40 fil. la librăria **INGUSZ I. și fiul**, Arad.

Recomandat de ministerul de culte și instrucți
— Multe recunoștințe —

ZWÖRNER B.

PREPARATORUL DE ÎMPĂIAT ANIMALE

KOLOZSVÁR, Rozsa-u. 7 sz.

Animalele să se trimită cât se poate de proaspete și nebelite. Trebuie indicat în ce formă să se întâmpile prepararea; mamiferelor mai mari să li-se scoată intestinele. — Pentru împachetare socotesc numai cheltuielile mele. —

Preparație îngrijită, artistică, în formă naturală, lucru trainic, prețuri moderate!

* * *

Prăvălie românească.

Gabor Bereș

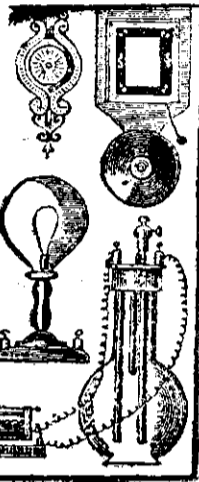
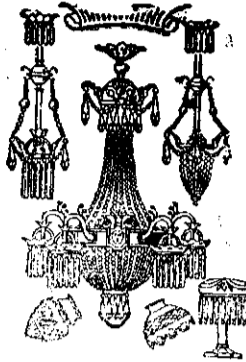
CLUJ, (Kolozsvár) Kossuth Lajos u. 7. Telefon 654.

Montare de iluminat cu electricitate, montare de telefon, sonerii electrice, parafulgere.

Magazin stabil:

lămpi în formă de lustru, și de brațe de pereți

precum și tot felul de obiecte pentru **electricitate**
Reparaturile le săvârșesc pe lângă garanție așa în loc, ca în provincie.

Gratis! trimit oricui cine se adresează la mine, catalogul de pețur care a apărut de curând despre

ciasornice de prima calitate și bijuterii, ciasornice bine regulate remon-toir cu 5 coroane 60 fil., un ciasornic de terzit perfect cu 2 cor. 90 fil.

Cadouri mari de Paști!

Győző Brucker Nándor és Társa

măiestru de ciasornice.

Győr 75.

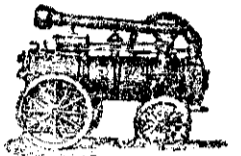
Szatmáry Mihály

MEȘTER DE CAZANE

Szeged, strada Pille nr. 25.

Intreprindere atât în loc cât și în provincie tot felul de reparări de cazane, mașini și locomobile la moare de aburi și fabrici de șpirt. Aceste le efeptuește cu prețuri favorabile și pe lângă garanție.

La chemare prin scris, vin în persoană ori și unde.

Ciasornice de turn

construcția cea mai noaună și mai bună

pentru **biserici și școli.**

Se primesc și reparațiile lor pe lângă garanție și prețurile cele mai ieftine.

Budgetul pentru construcție de ciasornice noi se trimite gratuit.

● Rapoartele stau la dispoziție. ●

Ca stimă:

ADOLF HEMPER

— ciasornicar. —

Sibiu, Heltaurgasse nr. 2.

ANUNȚURI

primește administrația «Tribuna» pe lângă prețurile cele mai moderate.

Prima fabrică de mobile de fier în Ardeal!

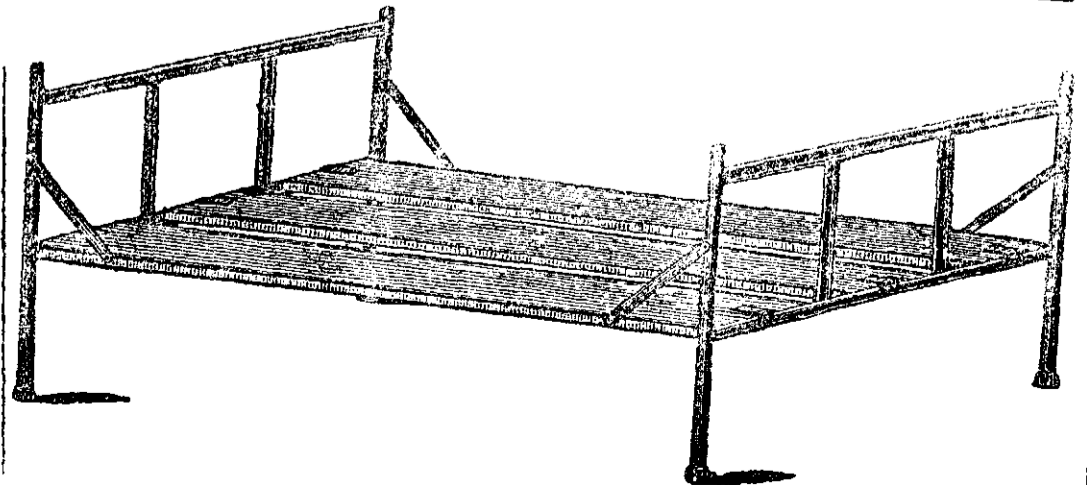
Mihájlovits György Lajos

Kolozsvár, Unio-utca 21.

Săvârșește tot felul de lucruri ce intră în specia aceasta, precum: lavalouri, paturi, dulapuri de noapte, paturi de copii, somiere de sîrmă de oțel, paturi tapetate de închis, cuiere de haine, mobilă în parte de fier, coșuri de lemne, ținătoare de cărbuni, cu poleială în diferite colori și executare de lux. Mai departe montare de casarme, locuințe de pompieri, spitale, internate, școli, institute, cafenele și restaurante. Mese, bănci și scaune de grădină.

Recomandând industria mea specială și bine aranjată, rog totodată pe onor. public pentru binevoitoarele comande.

SPECIALITAȚI: somiere de sîrmă de oțel, cari se fac după măsură ieftin și curând.

PARDESIURI pentru dame, fete și copii

precum

BLUZE de toate fasoanele

se vând

cu preț ocazional neobișnuit de mic

IN VEGINĂTATEA depozitului furnisorului de curte cesar reg. Neumann M.

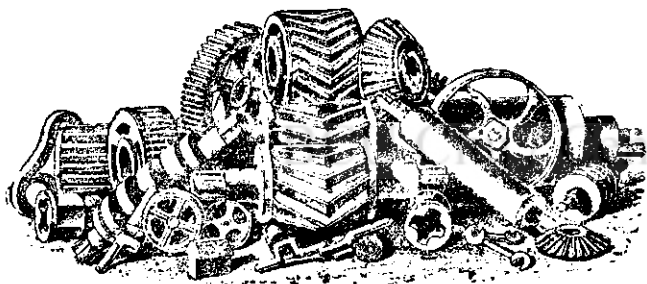
Bartzer István

Fabrică de mașini și mori, atelier de turnat fer, metale și făurărie de cazane.

Temesvár

Emausz utca 2 sz.

JÓZSEFVÁROS.

Primește tot felul de reparaturi, cari se țin de bransa mașinăriiilor așa d. e. mașinile agricole, mașini pentru arderea spirtului, fabrici de bere și fabrici de cărămizi se repară — pe lângă garanție, repede și efin. —

Fabricarea cazanelor și repararea lor.

Montarea transmisiunilor noi, cu aparat în formă de roată sau glob în toate mărimile.

Turnătorie de fer și metale

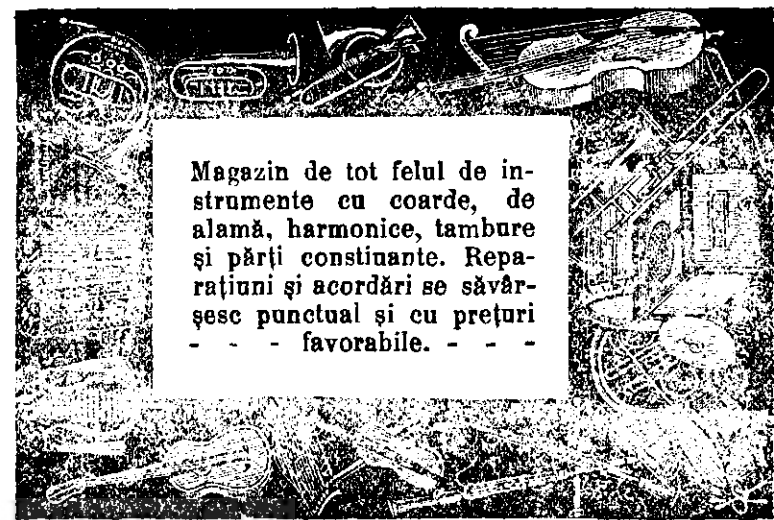
după modele proprii sau trimise cu preț efin.

Cisălarea cilindrelor de mori și despărțirea după mașinile sistemul cel mai nou, repede și efin.

Kelemen Antal, fabricant de instrumente muzicale.

Nagy-
Kikin-

· da ·
strada
Korona-
herczeg
nr. 7.

Magazin de tot felul de instrumente cu coarde, de alamă, harmonice, tambure și părți constituante. Reparațiuni și acordări se săvârșesc punctual și cu prețuri favorabile. - - -

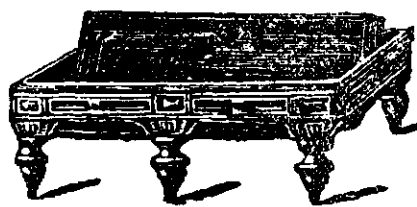
ANDREI MÜLLER

KASSA, STR. KORHÁZ NR. 3/c.

Recomandă marele lui magazin pentru montarea și aranjarea cafenelelor și

.. .. mesele de biliard
frumoase și de gust, sistem modern fabricat propriu.

.. Se angajază a monta complet cafenele și locale pentru societăți. ..

Posede mai multe scrisori de recunoștință din partea artiștilor de biliard din străinătate, pentru căderea precisă a mandinelului. —

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA IN 1896.

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

A LUI

G. P. PANTELIC in **SEMLIN**
(ZIMONY)

FIRMA FONDATA IN 1854.

FIRMA FONDATA IN 1854.

Face ceasuri de turn

după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sirmă. — — —

Toarnă clopote noi,

face smalțuri mișcătoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonie, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericeilor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercat expoziția universală din Paris din 1900, cu scop de studiu.

